Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003998

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 28-07-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Давидов Микола Сергійович
2. Mykola S. Davydov

Кваліфікація: 281

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0004-8143-3349

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 281

Назва наукової спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Публічне управління та адміністрування

Дата захисту: 21-08-2026

Спеціальність за освітою: правоохоронна діяльність

Місце роботи здобувача: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16269

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 82.15.77

Тема дисертації:

1. Механізми публічного управління у сфері запобігання ухиленню від сплати податків в Україні
2. Mechanisms of public administration in the sphere of preventing fraud in the payment of taxes in Ukraine

Реферат/анотація:

1. Визначено, що ухилення від сплати податків становить складне соціально-економічне та правове явище, тісно пов'язане з ефективністю публічного управління, якістю податкового адміністрування та рівнем довіри платників податків до державних інституцій. Наголошено на необхідності розмежування понять «ухилення від сплати податків» і «уникнення оподаткування», оскільки законні способи оптимізації податкового навантаження є елементом легальної господарської діяльності, тоді як протиправні механізми сприяють розвитку тіньової економіки та негативно впливають на фінансову безпеку держави. Проаналізовано доктринальні наукові підходи щодо сутності та особливостей поняття «ухилення від сплати податків», сформульовано його авторське визначення. Розкрито поняття «оптимізація оподаткування». Встановлено, що межа між законною оптимізацією податків і ухиленням від сплати податків визначається методами, які платник податків використовує з метою мінімізації податкових зобов'язань. Проаналізовано типові схеми уникнення оподаткування в Україні. Визначено, що критерієм податкових злочинів є свідоме спрямування діяння проти податкової системи та спричинення шкоди у виді ненадходження податків, зборів чи інших

обов'язкових платежів. Обґрунтовано, що головною проблемою протидії податковим схемам є не відсутність нормативного інструментарію, а низька інституційна спроможність контролюючих органів, збереження корупційних ризиків та недостатня координація між Державною податковою службою (ДПС), митницею, Бюро економічної безпеки (БЕБ) і правоохоронними структурами. Водночас позитивними кроками є впровадження стандартів BEPS, CRS, запуск аналітичної системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій (СОД РРО), розвиток системи моніторингу критеріїв оцінки ризиків (СМКОР) та інтеграція України в міжнародні механізми обміну фінансовою інформацією. Окреслено суб'єкти та об'єкти ухилення від оподаткування, визначено передумови щодо притягнення суб'єктів оподаткування до відповідальності. Розглянуто особливості класифікації платників податків, яка здійснюється відповідно до способу організації господарської діяльності, податкової юрисдикції держави, розмірів сукупного валового доходу, критерію юридичного та фактичного обов'язку сплати податку. Проаналізовано основні законодавчі зміни у податковому законодавстві, які було здійснено після повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України, відповідно до яких дещо знижено як рівень податкового навантаження, так і спрощено оподаткування. Досліджено статистику податкових надходжень. Встановлено, що система відповідальності за ухилення від сплати податків в Україні має комплексний характер та охоплює фінансову, адміністративну й кримінальну відповідальність. Така багаторівнева модель забезпечує можливість диференційованого реагування держави залежно від характеру та ступеня суспільної небезпеки податкових правопорушень. Водночас обґрунтовано, що ефективність зазначених механізмів знижується через фрагментарність правозастосовної практики, наявність нормативних колізій і складність розмежування законної податкової оптимізації та умисного ухилення від оподаткування. Акцентовано увагу на посилення превентивної складової чинної системи відповідальності шляхом удосконалення законодавчої визначеності, підвищення ефективності доказових процедур та розвитку міжвідомчої взаємодії. Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану ефективна система протидії ухиленню від сплати податків є важливим елементом забезпечення економічної безпеки держави. Встановлено, що стаття 212 КК України виконує ключову роль у механізмі кримінально-правового реагування на податкові правопорушення, однак її практична реалізація ускладнюється проблемами доведення умислу та низьким рівнем направлення кримінальних проваджень до суду. Водночас визначено, що Україна активізувала реформування податкової сфери шляхом імплементації стандартів ЄС і BEPS, запровадження міжнародного автоматичного обміну податковою інформацією, удосконалення трансфертного ціноутворення та впровадження сучасних аналітичних систем контролю фінансових операцій. Розглянуто міжнародний досвід у частині щодо скорочення ухиляння від сплати податків, проаналізовано звіт «Глобальне ухилення від сплати податків» 2024 року, підготовлений з урахуванням інформації Податкової обсервації ЄС. Обґрунтовано, що з метою запобігання та протидії ухиленню від сплати податків державні владні органи на законодавчому рівні повинні створити такі умови діяльності суб'єктів економіки, при яких буде невигідно приховувати об'єкти оподаткування. Досліджено директиви ЄС, які регулюють норми податкового законодавства. Проаналізовано статистику кримінальних справ за ст. 212 КК України за період повномасштабного вторгнення країни-агресора на територію України. Констатовано, що низький відсоток проваджень, направлених до суду, обумовлений складністю доведення складу злочину, тривалим терміном розслідування та невисоким рівнем розкриття кримінальних правопорушень даного виду.

2. It has been shown that the complexity of paying taxes is becoming a more complex socio-economic and legal phenomenon, which is closely related to the effectiveness of public administration, the structure of tax administration and the level of trust. payment taxes to government institutions. The need for a clear distinction between the understanding of "sophistication in the payment of taxes" and "unique subsidies" is emphasized, as are legal ways of optimizing tax collection with an element of legal government activities, such as illegal mechanisms that undermine the development of the shadow economy and negatively affect the financial security of the state. The doctrinal scientific approaches are analyzed in terms of the essence and features of the concept of "sophistication in the payment of taxes", formulated by the author. The concept of "optimization of adaptation" is clearly understood. It has been established that between the legal optimization of taxes and the enhancement of

tax payments, it is determined by methods such as the payer of taxes in Vikorist with the method of minimizing taxes Zobov'yazan. The typical schemes of unique subscriptions in Ukraine are analyzed. It is stated that the criterion for tax crimes is the direct action against the tax system and the harm caused in the form of inappropriate taxes, collections and other obligatory payments. It is concluded that the main problem in countering compliance schemes is not the lack of regulatory instruments, but the low institutional capacity of control bodies, the prevention of corruption risks and lack of coordination between traffic police, police, BEB and law enforcement agencies. At the same time, positive developments include the promotion of BEPS and CRS standards, the launch of the analytical system ODS RPO, the development of SMKOR and the integration of Ukraine into international mechanisms for the exchange of financial information. Subjects and objects of subservience have been christened, a change of mind has been indicated in order to attract subjects of subordination to conformity. The peculiarities of the classification of paid taxes are examined, which vary depending on the method of organizing government activity, the tax jurisdiction of the state, the size of the aggregate gross income, the criterion of legal and actual obligation to pay taxes. The main legislative changes in the subordinate legislation that were introduced after the large-scale invasion of the aggressor country into the territory of Ukraine are analyzed, in particular to some extent reduced as a result taxation, so the taxation is simplified. The statistics of tax collections have been monitored. It has been established that the system of responsibility for tax fraud in Ukraine is complex in nature and covers financial, administrative and criminal responsibility. Such a rich model ensures the possibility of a differentiated response of the state depending on the nature and stage of the suspenseful insecurity of legal offenses. It has now been established that the effectiveness of the designation mechanisms is decreasing due to the fragmentation of legal practice, the presence of regulatory contradictions and the difficulty of distinguishing between legal tax optimization and clever evasion type of adaptation. The emphasis is placed on strengthening the preventive warehouse bureaucratic system of road safety, enhancing the legislative significance, increasing the effectiveness of evidentiary procedures and developing interdepartmental cooperation. Another section is dedicated to the implementation of public administration mechanisms to avoid fraud in the payment of taxes. Within this framework there are legal guarantees for the security of sovereign regulation and avoidance of fraud in the payment of taxes and their implementation; the role of the institution of recovery as an instrument of the legal mechanism of escape in the sophisticated payment of taxes has been christened; the peculiarities of the transformation of the mechanisms of public administration in the sphere of fraud in the payment of taxes have been investigated: anti-corruption approaches and anti-shadow economy. It is confirmed that in the minds of the military there is an effective system for preventing the evasion of tax payments, which is an important element in ensuring the economic security of the state. It has been established that Article 212 of the Criminal Code of Ukraine plays a key role in the mechanism of criminal-legal response to criminal offenses, however, practical implementation is complicated by the problems of reporting and the low level of direction of criminal proceed to trial.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U101495

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Давидов М.С. Механізм державного регулювання у сфері запобігання ухиленням від сплати податків в Україні. Публічне управління та адміністрування. 2023. № 2 (37). С. 16–23. https://doi.org/10.32782/2310-9653-2023-2.2. https://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2023/2/2.pdf Фахове видання, кат. Б

- 2. Давидов М.С. Міжнародний досвід державного регулювання в сфері запобігання ухиленню від сплати податків. Публічне управління та адміністрування. 2023. № 3 (38). С. 21–27. https://doi.org/10.32782/2310-9653-2023-3.3. https://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2023/3/3.pdf Фахове видання, кат. Б
- 3. Давидов М.С. Проблеми державного управління в ухиленні від сплати податків в Україні: інституційний аналіз (на основі впровадження європейських інструментів). Публічне управління та адміністрування. 2024. № 2 (41). С. 5–11. https://doi.org/10.32782/2310-9653-2024-2.1 https://www.customs-admin.umsf.in.ua/archive/2024/2/3.pdf Фахове видання, кат. Б
- 4. Давидов М.С. Підходи до дослідження способів та чинників ухилення від сплати податків та напрями їх подолання. Суспільство та національні інтереси. 2025. № 3 (11). С. 962–701. https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-3(11)-692-701 https://perspectives.pp.ua/index.php/sni/article/view/21072 Фахове видання, кат. Б
- 5. Давидов М.С. Наукові підходи до сутності профілактичних заходів держави щодо запобігання ухиленню від сплати податків. Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 04 листоп. 2022 р.). Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2022. Т. 1. 269 с. С. 127–129. http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/6642/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%
- Давидов М.С. Міжнародна практика боротьби з ухиленням від сплати податків. Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд : матер. міжнар. наук.-практ. конф.: у 3 т. Т. 2. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2023. 442 с. С. 55–58. http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/6655/1/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80%
- 7. Давидов М.С. Інформаційне забезпечення протидії ухиленню від сплати податків: міжнародна стандартизація. Сучасні виклики для державної служби: інформаційно-комунікативний аспект: матер. міжнар. круглого столу (Київ, 18 черв. 2024 р.): / а заг. ред. Л. Комахи, Н. Корчак, Н. Ларіної. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2024. 252 с. С. 66–67. https://ipacs.knu.ua/pages/osn/2/news/2120/files/252be71b-8e9c-4eaf-8a72-dea2f4895774.pdf.
- 8. Давидов М.С. Проблеми сучасної митної політики та шляхи мінімізації корупційних проявів в Україні. Світовий досвід публічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності: митна безпека та протидія корупції : матер. міжнар. наук.-практ. конф. Дніпро: Ун-т митної справи та фінансів, 2024. 92 с. С. 39–41. https://drive.google.com/drive/folders/1oK0rPNqqIXxeGImZMafQHImMRb4tbm5J.
- 9. Давидов М.С. Особливості судової практики при дотриманні правових гарантій забезпечення державного регулювання запобігання в ухиленні від сплати податків. Публічне управління у сфері цивільного захисту: освіта, наука, практика: збір. матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (м. Черкаси, 27 березня 2025 р.) /за заг. ред. С.М. Домбровської. Черкаси: НУЦЗУ, 2025. 352 с. С. 212–215. https://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/25627/1/Tez2025.pdf.10. Impact of the whistleblower institute on preventing tax evasion in Ukraine.
- 10. Davydov M. Impact of the whistleblower institute on preventing tax evasion in Ukraine. Ukraine and EU: Toward Deep Cooperation in the Security Sector: conference proceedings (Ostroh, 23-24 September 2025 p.) /ed. by Ed. Balashov, D. Havryliuk. Ostroh: Publishing House of the National University of Ostroh Academy, 2025. 106 p. P. 93–98. https://eurohybsec.oa.edu.ua/wp-content/uploads/2025/11/conference-proceedings-ukraine-and-eu-toward-deep-cooperation-in-the-security-sector-eurohybsec.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція: проєкти нормативних документів; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: надано пропозиції щодо покращення ефективності діяльності податкового контролю та антикорупційного аудиту в антикорупційній політиціпцій

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U002124

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Антонова Ольга Валеріївна

2. Olha V. Antonova

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3283-8938

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дацій Надія Василівна

2. Nadiia Datsii

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0640-6426

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Поліський національний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493681

Місцезнаходження: бульвар Старий, Житомир, Житомирський р-н., 10008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гайдученко Світлана Олександрівна

2. Svitlana Gaiduchenko

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Код за ЄДРПОУ: 02071151

Місцезнаходження: вул. Чорноглазівська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Наталія Іванівна

2. Nataliia I. Shevchenko

Кваліфікація: к. держ.упр., доц., 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6386-8198

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисенко Ольга Петрівна

2. Olha Borysenko

Кваліфікація: д. держ. упр., професор, 25.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2885-4986

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Івашова Людмила Миколаївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Івашова Людмила Миколаївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Єрьоменко Марина Валентинівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна